

Y Gymraeg Mewn Arfer Proffesiynol (ECAD6022-C) 2025-26

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

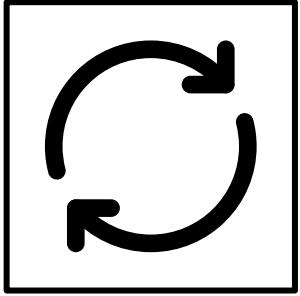
Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darlith 15
12^{fed} o Chwefror 2026
Datblygu Sgiliau Ysgrifennu

bethan.griffiths@pcydd.ac.uk

Allwedd:

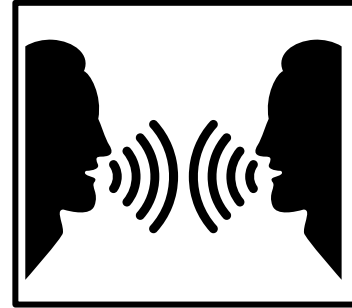
Drilio

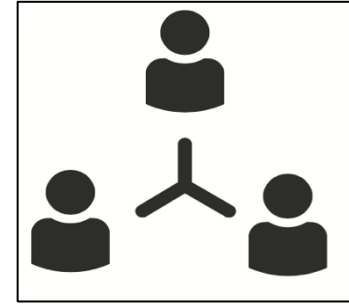
Ymarfer ar
lafar (yn
unigol)

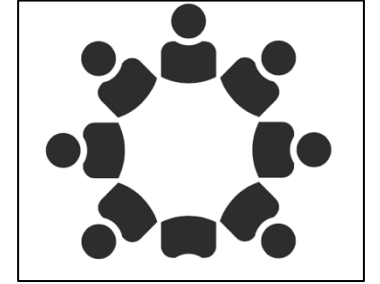
Tasg
wrandu

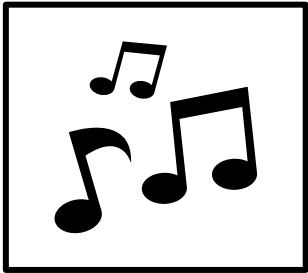
Gwaith
pâr

Grŵp o
dri

Gwaith
grŵp

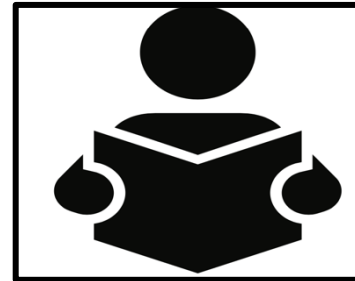
Amser
canu

Gwaith ar
y byrddau
gwyn

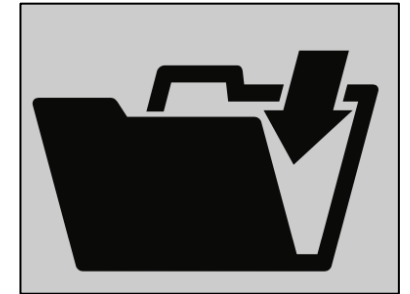
Tasg
ysgrifennu

Tasg
ddarllen

Help llaw

Tystiolaeth
i'r
Portffolio

Pa un sy'n gywir?

1. Rhai weithiau, rydw i'n chwarae i dîm yr ysgol.
2. Weithiau, rydw i'n chwarae i dîm yr ysgol. ✓
3. Rhai amserau, rydw i'n chwarae i dîm yr ysgol.

Pa un sy'n gywir?

1. Mae angen i chi dreulio amser ar y dasg. ✓
2. Mae angen i dreulio arian ar y dasg.
3. Mae angen i chi wario amser ar y dasg.

Pa un sy'n gywir?

1. Bydd angen i chi ddod ac offer gyda chi.
2. Bydd angen i chi ddod ag offer gyda chi. ✓
3. Bydd angen i chi ddod â offer gyda chi.

Pa un sy'n gywir?

1. Bydd yn gwrtais a caredig.
2. Bydd yn gwrtais â caredig.
3. Bydd yn gwrtais a charedig. ✓

Pa un sy'n gywir?

1. Beth oedd dy hoff bwnc pryd oeddet ti yn yr ysgol?
2. Beth oedd dy hoff bwnc pan oeddet ti yn yr ysgol? ✓
3. Beth oedd dy hoff pwnc pan oeddet ti yn yr ysgol?

Pa un sy'n gywir?

1. Rydw i'n gwybod mai chi sydd wedi taflu'r dŵr. ✓
2. Rydw i'n gwybod mae chi sydd wedi taflu'r dŵr.
3. Rydw i'n wybod mai chi sydd wedi taflu'r dŵr.

Sgiliau ysgrifennu yn y dosbarth...

Y peth cyntaf sydd angen ei wneud ydy dewis **sbardun** addas ar gyfer cynllunio a chyflawni tasg ysgrifennu.

Gall y sbardun hwnnw ddod mewn sawl gwahanol ffordd.

Trafodwch a meddyliwch am syniadau sut
gallwch chi gyflwyno tasg ysgrifennu i'r
dysgwyr.

Pwysigrwydd cynhesu

- Meddyliwch am wersi ysgrifennu fel gwersi Ymarfer Corff.
- Cyn dechrau gwneud Ymarfer Corff, mae'n rhaid cynhesu'r corff.
- Wrth baratoi ar gyfer cyflawni tasg ysgrifennu, rhaid cynhesu'r ymennydd.
- Gallwch wneud hyn drwy: chwarae gêmâu geiriau / brawddegau; defnyddio byrddau gwyn bach; defnyddio gofod yr ystafell' defnyddio rhaglenni cyfrifiadurol; a.y.y.b.
- Meddyliwch am gynnwys y cwrs hwn a'r holl weithgareddau rydych chi wedi eu gwneud.

Gallwch chi ddefnyddio llun fel sbardun i waith y dosbarth. Mae'n gyfle da i ddatblygu sgiliau llafar a gwaith grŵp cyn dechrau cynllunio tasg ysgrifenedig.

Defnyddio llun

Disgrifio'r awyrgylch.

Casglu geirfa/berfau allweddol.

Meddyliau/deialog rhwng cymeriadau?

Beth sydd wedi digwydd/beth sy'n mynd i ddigwydd?

Defnyddio clip fideo/ sain

Rhannu profiadau personol.

Casglu geirfa/berfau allweddol.

Meddyliau/deialog rhwng cymeriadau?

Beth sydd wedi digwydd/ beth sy'n mynd i ddigwydd?

Gallwch ddefnyddio clipiau sydd wedi eu hanimeiddio, clipiau ffilm, rhaglenni ffeithiol, rhaglenni newyddion, a.y.y.b.

Defnyddio darn o farddoniaeth / stori / chwedl / nofel...

Disgrifio'r
awyrgylch.

Casglu
geirfa/
berfau
allweddol.

Meddyliau'r
cymeriad (au).

Beth sydd
wedi digwydd/
beth sy'n
mynd i
ddigwydd?

Defnyddio gwrthrych (au)

Disgrifio'r
gwrthrych.

Casglu geirfa,
e.e.
asoddeiriau /
berfau
allweddol.

Pwy oedd y
perchennog?

Beth ydy'r
cynnwys?

Pa destunau ysgrifennu
gellir eu hysgrifennu gan
ddefnyddio'r gwrthrych
hwn fel sbardun?

Cyflwyno ffeithiau neu ystadegau

Rhannu
profiadau
personol.

Casglu
geirfa
allweddol.

1 2 3 4 5
6 7 8 9 0

Cyd-destun
hanesyddol.

Beth sydd
wedi
digwydd?

Dysgu darn
ysgrifenedig
ar lafar.

Defnyddio dull Pie Corbett

Dysgu drwy
symudiadau
e.e. actio.

Ailadrodd.

Tynnu
lluniau/
symbolau.

Darllen ar
goedd mewn
parau/
grwpiau.

Rhestr clir
a realistig.

Sicrhau
dealltwriaeth
o'r dasg.

Medru gwirio
tra'n gwneud
y dasg.

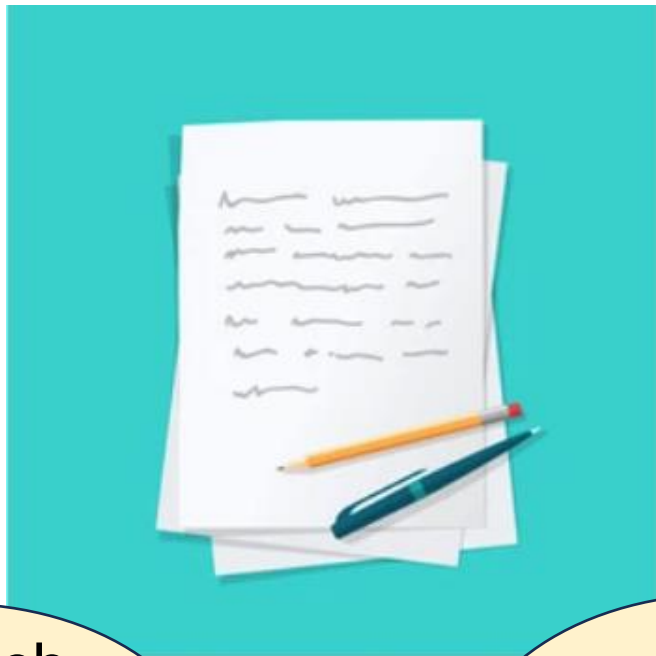
Creu Meini Prawf Llwyddiant

Llunio rhestr
gyda'i
gilydd.

Modd
cynnwys
her.

Modelu

Gweld
arfer dda.

Labeli a
lliwio
nodweddion
da.

Gallwch
ddefnyddio
model
parod.

Gallwch
greu model
eich hun.

Gellir
gwahaniaethu.

Gwaith
pâr/ grŵp i
fagu
hyder.

Mae rhoi amser i gynllunio yn rhan bwysig iawn fel rhan o'r broses ysgrifennu.

Amser cynllunio

Taflen gydag
adrannau clir.

Cyfle i
fagu hyder
a meddwl.

Gwaith
unigol.

Casglu geirfa
gwyb a
berfau
bendigedig.

Y broses ysgrifennu:

Cynhesu.

Edrych ar destun enghreifftiol.

Trafod nodweddion y testun.

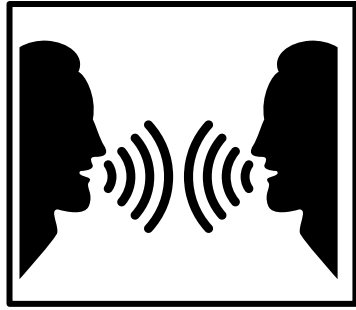
Cynllunio ac ysgrifennu ar y cyd.

Gwaith annibynnol: cynllunio.

Gwaith annibynnol: ysgrifennu.

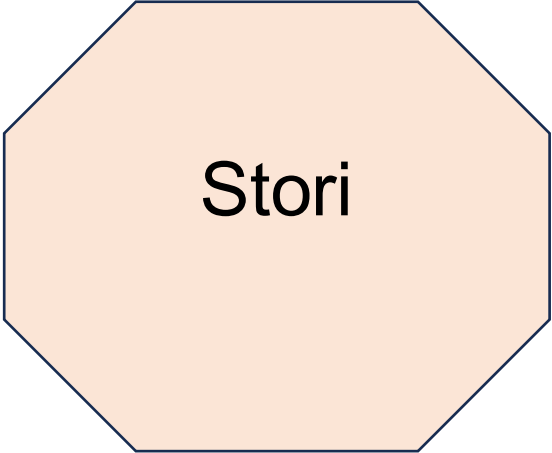
Darllen ac ail ddrafftio (ar ôl mewnbwn gan athro).

Ffurfiâu ysgrifennu...

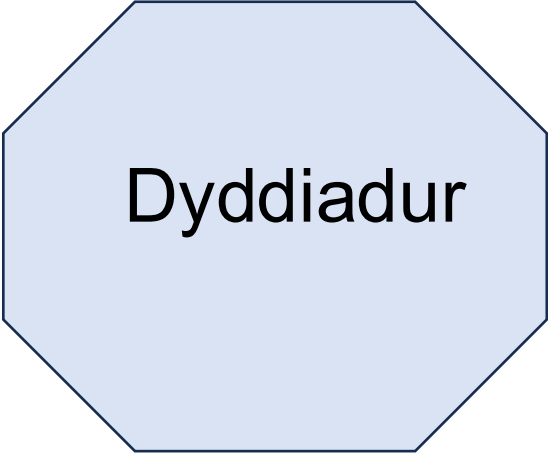

2 funud ar y cloc...
Gwnewch restr o ffurfiâu
ysgrifennu creadigol.

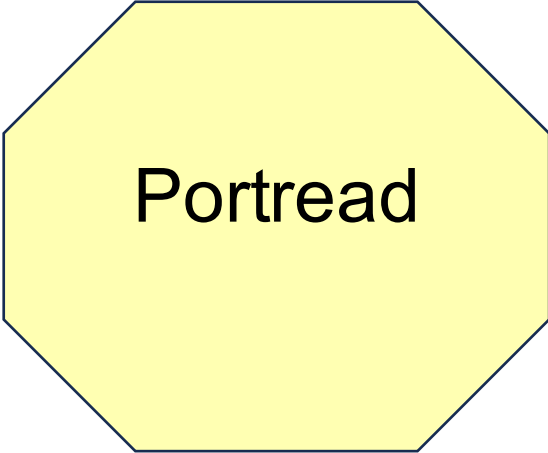
Ffurfiâu ysgrifennu creadigol...

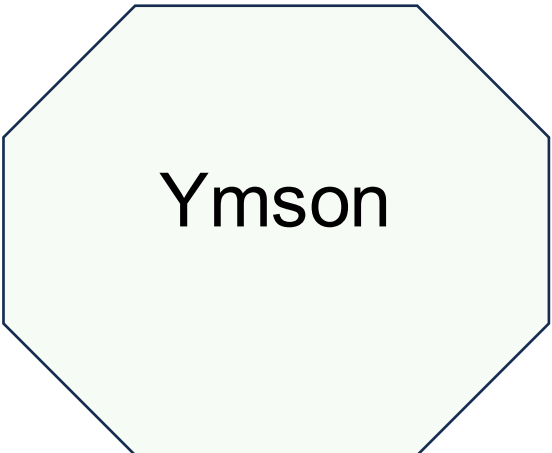
Stori

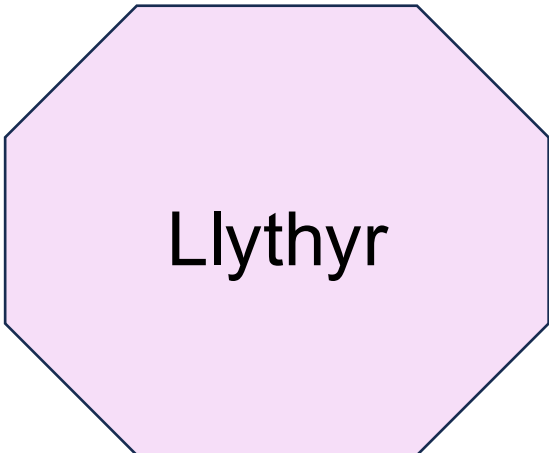
Dyddiadur

Portread

Ymson

Llythyr

Pa reolau gramadegol a nodweddion ffurf a welwch chi yn y portread hwn?

oed	Bibi Merch fach naw oed yw Bibi. Hi yw chwaer fach Jamal yn y nofel 'Bachgen yn y môr' gan Morris Gleitzman.
enw	Mae Bibi yn byw yn Afghanistan gyda'i rhieni a'i brawd mawr Jamal, sy'n
teulu	dair ar ddeg oed. Mae hi'n gymeriad penderfynol ac annibynnol iawn ac mae hi wrth ei bodd yn chwarae pêl-droed efo'r bechgyn er nad oedd
hoffi beth?	hawl gan ferched i wneud hynny yn Afghanistan. Mae hi'n meddwl bod gwahaniaethu rhwng bechgyn a merched yn annheg iawn.
sut berson?	Mae hi'n hawdd gwylltio Bibi a phan mae hynny'n digwydd, mae hi'n dueddol o golli rheolaeth. Pan mae morwr yn taro'i brawd, Jamal, mae hi'n ei daro ac yn ei gicio cyn cnoi ei goes.
gwneud beth?	Mae Bibi yn dangos ei theimladau'n glir. Mae hi'n casáu tryciau oherwydd bod tad ei ffrind wedi ei gymryd i ffwrdd mewn tryc. Dydy hi ddim yn ofni dangos ei theimladau achos mae hi'n taflu cerrig at y tryc.
sut berson?	Mae hi bob amser yn gofalu am ei theulu a'i ffrindiau ac mae'n dwlu ar ei brawd, Jamal. Felly, y geiriau gorau i ddisgrifio Bibi yw dewr, penderfynol, heini, byrbwyll, teimladwy a gweithgar gyda barn gadarn.

'Serennu wrth
'sgrifennu'.

Treigladd meddal ar ôl arddodiaid.

Treigladd meddal ar ôl 'ei' gwrywaidd.

oed	Bibi Merch fach naw oed yw Bibi. Hi yw chwaer fach Jamal yn y nofel 'Bachgen yn y môr' gan Morris Gleitzman.
enw	Mae Bibi yn byw yn Afghanistan gyda'i rhieni a'i brawd mawr Jamal, sy'n dair ar ddeg oed. Mae hi'n gymeriad penderfynol ac annibynnol iawn ac mae hi wrth ei bodd yn chwarae pêl-droed efo'r bechgyn er nad oedd hawl gan ferched i wneud hynny yn Afghanistan. Mae hi'n meddwl bod gwahaniaethu rhwng bechgyn a merched yn annheg iawn.
teulu	
hoffi beth?	
sut berson?	Mae hi'n hawdd gwylltio Bibi a phan mae hynny'n digwydd, mae hi'n dueddol o golli rheolaeth. Pan mae morwr yn taro'i brawd, Jamal, mae hi'n ei daro ac yn ei gicio cyn cnoi ei goes.
gwneud beth?	Mae Bibi yn dangos ei theimladau'n glir. Mae hi'n casáu tryciau oherwydd bod tad ei ffrind wedi ei gymryd i ffwrdd mewn tryc. Dydy hi ddim yn ofni dangos ei theimladau achos mae hi'n taflu cerrig at y tryc. Mae hi bob amser yn gofalu am ei theulu a'i ffrindiau ac mae'n dwlu ar ei brawd, Jamal. Felly, y geiriau gorau i ddisgrifio Bibi yw dewr, penderfynol, heini, byrbwyll, teimladwy a gweithgar gyda barn gadarn.
sut berson?	

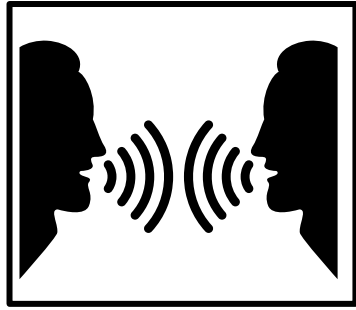
Ansoddeiriau i ddisgrifio.

Treigladd llawer ar ôl cysylltair 'a'.

Treigladd llawer ar ôl 'ei' benywaidd.

Ansoddair yn treiglo'n feddal ar ôl enw benywaidd unigol.

Ffurfiau ysgrifennu...

2 funud ar y cloc...
Gwnewch restr o ffurfiau
ysgrifennu ffeithiol.

Ffurfiâu ysgrifennu ffeithiol...

Blog

Adroddiad
/ Erthygl

Llythyr

Taflen
wybodaeth

Bwletin
Newyddion

Pa reolau gramadegol a nodweddion ffurf a welwch chi yn yr adroddiad hwn?

STORM ALYS YN ACHOSI DIFROD SYLWEDDOL

Mae difrod sylweddol wedi ei weld ar draws Cymru yn dilyn storm Alys neithiwr. Gwelwyd gwyntoedd o 78 milltir yr awr ar draws Cymru, ynghyd â dwy fodfedd o law'n disgyn o fewn tair awr. Gweddillion corwynt a welwyd ar draws Môr yr Iwerydd yw Storm Alys.

Yn ôl Pwerdy'r Gogledd, roedd 9,000 o gartrefi heb drydan o 6pm neithiwr. Roedd gan 6,000 o'r tai hynny gyflenwad trydan erbyn 8am y bore yma, ond mae 2,000 yn dal i fod heb bŵer. Dywedodd Simon Adams, llefarydd ar ran Pwerdy'r Gogledd:

"Bu timoedd allan yn gweithio ar hyd a lled Cymru, mewn amodau gweithio anodd iawn, er mwyn sicrhau bod y tai hyn yn cael eu hailgysylltu â'r trydan. Roedd dau gant a hanner o weithwyr gyda ni'n gweithio drwy'r nos ac mae'n glod iddyn nhw eu bod wedi llwyddo i ailgysylltu'r cyflenwad ar gyfer 6000 o dai."

Roedd hi'n noson anodd i'r gwasanaethau brys hefyd. Cafodd y gwasanaeth tân ei alw yn Sir Fynwy gan fod coed wedi cwmpo ar wifrau trydan ac achosi tân.

'Ffurio'r ffurfiau.'

<https://hwb.gov.wales/repository/resource/91638c6c-3fd9-4473-b1a4-c0d2e65d6d07/overview>

STORM ALYS YN ACHOSI DIFROD SYLWEDDOL

Mae difrod sylweddol wedi ei weld ar draws Cymru yn dilyn storm Alys neithiwr. Gwelwyd gwyntoedd o 78 milltir yr awr ar draws Cymru, ynghyd â dwy fodfedd o law'n disgyn o fewn tair awr. Gweddillion corwynt a welwyd ar draws Môr y Lwerydd yw Storm Alys.

Yn ôl Pwerdy'r Gogledd, roedd 9,000 o gartrefi heb drydan o 6pm neithiwr. Roedd gan 6,000 o'r tai hynny gyflenwad trydan erbyn 8am y bore yma, ond mae 2,000 yn dal i fod heb bŵer. Dywedodd Simon Adams, llefarydd ar ran Pwerdy'r Gogledd:

"Bu timoedd allan yn gweithio ar hyd a lled Cymru, mewn amodau gweithio anodd iawn, er mwyn sicrhau bod y tai hyn yn cael eu hailgysylltu â'r trydan. Roedd dau gant a hanner o weithwyr gyda ni'n gweithio drwy'r nos ac mae'n glod iddyn nhw eu bod wedi llwyddo i ailgysylltu'r cyflenwad ar gyfer 6000 o dai."

Roedd hi'n noson anodd i'r gwasanaethau brys hefyd. Cafodd y gwasanaeth tân ei alw yn Sir Fynwy gan fod coed wedi cwmpo ar wifrau trydan ac achosi tân.

Berfau
amhersonol-
gorffennol

Treigladau
meddal ar ôl
arddodiaid.

Ansoddair yn
treiglo'n feddal
ar ôl 'yn/'n'.

Berfau
gorffennol
cryno.

Treigladau
meddal ar ôl
'dwy.'

Ffeithiau ac
ystadegau

Dyfyniad

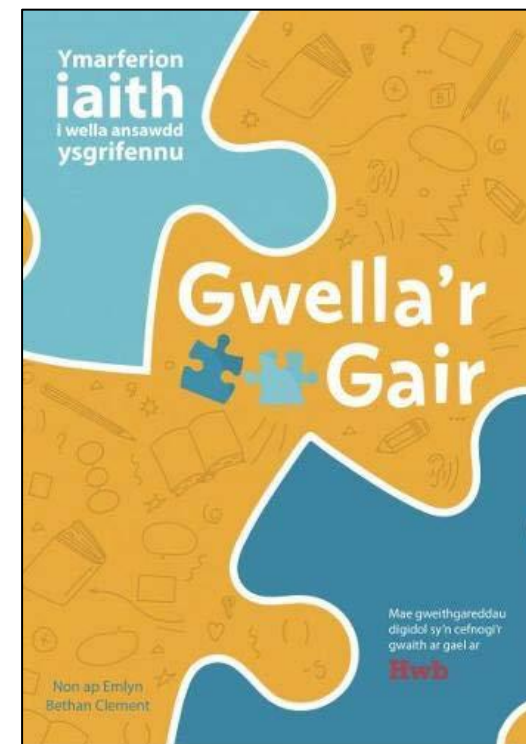
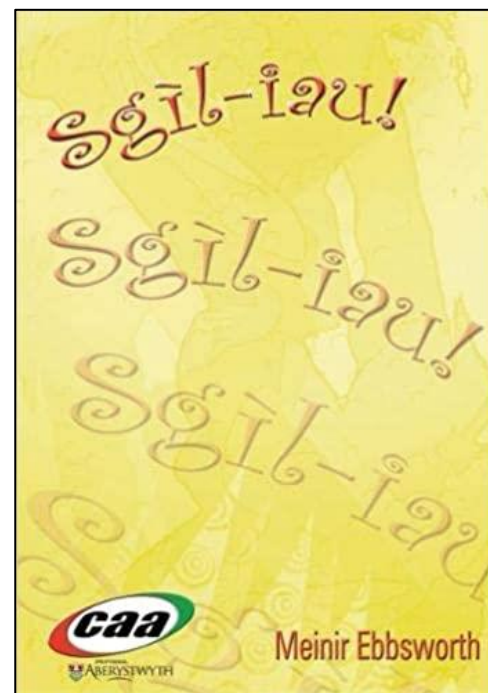
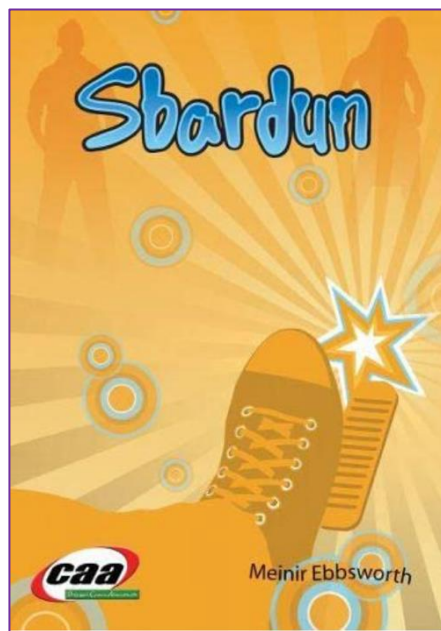
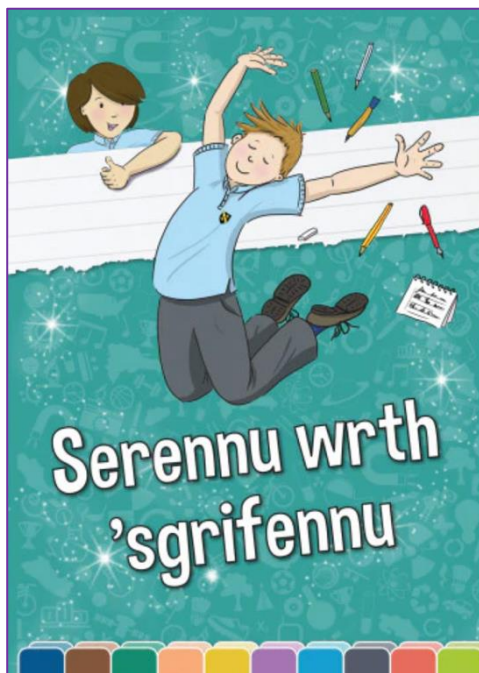
Cynllunio tasgau ysgrifennu

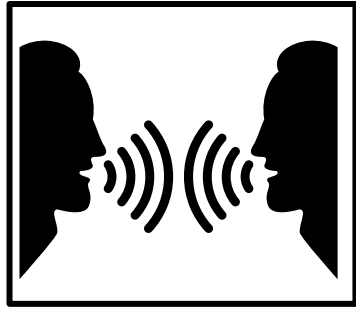
Meddyliwch am Faes Dysgu a Phrofiad a meddyliwch am dasgau ysgrifennu addas ar gyfer uned o waith neu thema e.e.

- Adroddiad papur newydd yn adrodd hanes y digwyddiad.
- Portread o berson/ gymeriad .
- Llythyr yn cwyno am sefyllfa at y Llywodraeth/ Cyngor lleol.
- Taflen wybodaeth yn cynnwys cyngor/ cyfarwyddiadau.
- Ymson cymeriad yn adrodd ei brofiad/ ei phrofiad.

Adnoddau defnyddiol i'r dosbarth cynradd...

Ffurfiau ysgrifennu...

2 funud ar y cloc...

Gwnewch restr o ffurfiau
ysgrifennu rydych chi'n debygol
o'u defnyddio fel athro.

Ffurfiau ysgrifennu ...

E-byst at
gydweithwyr

Adroddiadau
i'r dysgwyr

Llythyron
e.e. trefnu
taith

Adroddiad
am
ddigwyddiad

Adnoddau
i'r dysgwyr

Cynlluniau
gwersi

Eich tro chi

Ysgrifennwch lythyr at rieni yn sôn am y digwyddiad canlynol. Cofiwch ddefnyddio cywair iaith ffurfiol.

Beth?	Taith i Techniquet, Caerdydd.
Pryd?	14eg o Ebrill.
Pwy?	Blwyddyn 5 a 6.
Pam?	Astudio uned o waith am y planedau a'r gofod.
Cost?	£15 am docyn a chyfraniad at gost y bws.
Gadael a dychwelyd?	Gadael am 8.30yb ac yn dychwelyd erbyn 4.00yp.
Unrhyw fanylion pellach	Bydd angen tocyn bwyd. Bydd angen gwisgo gwisg ysgol.

Cyn dechrau ysgrifennu, meddyliwch ...

- Sut byddwch chi'n agor y llythyr?
- Pa fath o ferfau fyddwch chi'n eu defnyddio?
- Beth fydd cywair y llythyr?
- Oes angen i'r llythyr fod yn hir neu'n gryno?
- Cofiwch gynnwys yr holl wybodaeth angenrheidiol.

Beth?	Taith i Techniquet, Caerdydd.
Pryd?	14eg o Ebrill.
Pwy?	Blwyddyn 5 a 6.
Pam?	Astudio uned o waith am y planedau a'r gofod.
Cost?	£15 am docyn a chyfraniad at gost y bws.
Gadael a dychwelyd?	Gadael am 8.30yb ac yn dychwelyd erbyn 4.00yp.
Unrhyw fanylion pellach	Bydd angen tocyn bwyd. Bydd angen gwisgo gwisg ysgol.

Eich tro chi

Mae gennych gwestiynau i ofyn i'ch Pennaeth Adran. Ysgrifennwch e-bost ato/ ati i ofyn eich cwestiynau. Cofiwch ddefnyddio cywair iaith ffurfiol.

- Sut byddwch chi'n agor yr e-bost?
- Pa fath o ferfau fyddwch chi'n eu defnyddio? Pa amser o'r ferf?
- Beth fydd cywair yr e-bost?
- Oes angen i'r e-bost fod yn hir neu'n gryno?
- Cofiwch gynnwys yr holl wybodaeth angenrheidiol.

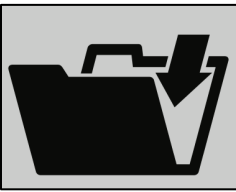
Eich tro chi

Mae'n ddiwedd tymor ac mae angen i chi ysgrifennu adroddiad diwedd tymor ar gyfer disgybl. Cofiwch ddefnyddio cywair iaith ffurfiol.

Beth ydy'r prif negeseuon rydych chi am eu rhannu gyda'r rhieni / gwarcheidwaid?

- Pa themâu / agweddau maen nhw wedi astudio?
- Beth maen nhw wedi ei ddysgu?
- Beth ydy eu hagwedd at waith?
- Beth ydy eu cyrhaeddiad yn y pwnc / maes / meysydd dysgu a phrofiad?
- Beth ydy eu targedau?
- Unrhyw sylwadau eraill o bwys.

Adroddiad diwedd blwyddyn - Cynradd

Enw: _____

Blwyddyn ysgol: _____

Ieithoedd, Llythrennedd a
Chyfathrebu

Y Dyniaethau

Gwyddoniaeth a
Thechnoleg

Y Celfyddydau Mynegiannol

Mathemateg a Rhifedd

Iechyd a Lles

Adroddiad diwedd blwyddyn

Mae e/o	yn	dangos dealltwriaeth	o
Mae hi		cyfrannu ar lafar	i
Mae Sara		barod iawn i	ateb / g yfrannu / helpu / arwain
Mae Elis		hyderus wrth ...	d rafod / d rin / ateb
		gwrando'n astud	ar
		mwynhau	
		darllen	
		ysgrifennu	
		gallu	
		dechrau defnyddio	adnoddau / cyfarpar / matiau iaith
		dechrau dangos	dealltwriaeth o
		gallu defnyddio	adnoddau / cyfarpar
		siarad yn hyderus	am / o f laen / gyda
		dda iawn	am ...

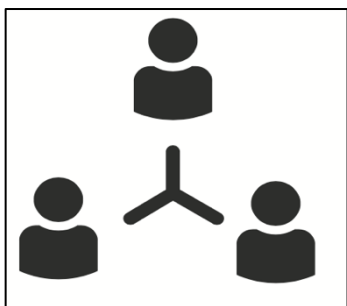
Adroddiad diwedd blwyddyn

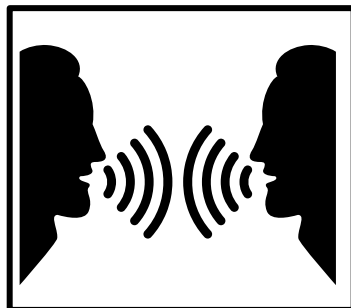
Mae angen	iddo / iddi	<u>dd</u> atblygu	dealltwriaeth
Dylai	e/o/ hi	ymarfer	sgiliau
		<u>w</u> ella	
		<u>w</u> rando	yn <u>o</u> falus /
		<u>b</u> arhau i	<u>w</u> eithio / <u>dd</u> ysgu /
		<u>dd</u> efnyddio	adnoddau /
		<u>g</u> ofio	
		ymdrechu	
		<u>g</u> yfrannu	

Munud i feddwl ...

Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?

Grŵp o
dri

Gwaith
pâr

Tasg
ysgrifennu

Da iawn chi!

Daliwch ati!